

ΑΠ. 67149

Αθήνα 21 Ιανουαρίου 2022

Προς:

- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
 - Υπουργό, κο Κώστα Σκρέκα
 - Υφυπουργό Χωροταξίας & Αστικού Περιβάλλοντος, κο Νικόλαο Ταγαρά
 - Γενικό Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος, κο Ευθύμιο Μπακογιάννη
- Υπουργείο Εσωτερικών
 - Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών, κο Στέλιο Πέτσα
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής
 - Συντονίστρια, κα Καλλιόπη Καρδαμίτση
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου
 - Συντονιστή, κο Πολύκαρπο Πολυχρονάκη
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας
 - Συντονιστή, κο Βασίλειο Μιχελάκη
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας
 - Συντονιστή, κο Κωνσταντίνο Παππά
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης
 - Συντονίστρια, κα Κοζυράκη Μαρία
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης
 - Συντονιστή, κο Ιωάννη Σάββα
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας – Ιονίου
 - Συντονιστή, κο Νικόλαο Παπαθεοδώρου
- Πρόεδρο ΤΕΕ, κο Γιώργο Στασινό

**Θέμα: Αποτίμηση λειτουργίας των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής.
Προτάσεις ενεργοποίησης για τη λειτουργική τους αναβάθμιση.**

Αξιότιμοι κ.κ.,

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών ο ΣΑΔΑΣ – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων οργάνωσε συναντήσεις (μέσω τηλεδιάσκεψων) με τα μέλη των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής (ΣΑ) πανελλαδικά, στοχεύοντας στη διερεύνηση της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά τα γενικότερα ζητήματα αρχιτεκτονικού διαλόγου και ελέγχου της αρχιτεκτονικής πράξης.

Κατά τις συναντήσεις αυτές καταγράφηκαν σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία των συγκεκριμένων συλλογικών οργάνων ελέγχου του δομημένου περιβάλλοντος και προάσπισης του ρόλου της Αρχιτεκτονικής στη διατήρηση των πολιτιστικών αξιών και στην αναβάθμιση των συνθηκών ζωής και δημιουργίας του κοινωνικού συνόλου.

Το ΔΣ του ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ θεωρεί ότι η συστηματική αποτίμηση της συμβολής των ΣΑ στην παραγωγή της αρχιτεκτονικής και η θεσμική αναβάθμιση της λειτουργίας τους αποτελούν θεμελιώδη ζητήματα για την περαιτέρω απελευθέρωση και όχι ποινικοποίηση της σύγχρονης αρχιτεκτονικής πράξης.

Τα προβλήματα που καταγράφηκαν σε αυτή την πρώτη περίοδο των συναντήσεων με τα μέλη των ΣΑ ομαδοποιούνται σε πέντε βασικές κατηγορίες:

1. Ελλείψεις σε στελεχιακό δυναμικό και υποδομές.
2. Υπερφόρτωση των ΣΑ με αρμοδιότητες που τα αποπροσανατολίζουν από τον βασικό τους ρόλο.
3. Προβλήματα και ασυνέπειες στη σχέση της ισχύουσας ηλεκτρονικής διαδικασίας διεκπεραίωσης των αιτημάτων προς τα ΣΑ με τον θεσμικά κατοχυρωμένο ρόλο τους.
4. Αστοχίες Νομοθεσίας.
5. Προβλήματα κατανόησης και εφαρμογής της δεοντολογίας στη λειτουργία των ΣΑ.

Οι κατηγορίες αυτές λειτουργούν σε σχέσεις ανάδρασης με αποτέλεσμα τα προβλήματα να ανακυκλώνονται και να πολλαπλασιάζονται, καθιστώντας τη λειτουργία των οργάνων συχνά ακραία προβληματική.

Αναλυτικότερα:

1.1. Διαπιστώθηκε ότι είναι πολυάριθμες οι περιοχές όπου δεν υπάρχουν ακόμα οι υποδομές (ηλεκτρονικά μέσα και χώροι συναντήσεων) ώστε τα τοπικά ΣΑ να λειτουργούν απρόσκοπτα και με όρους διαφάνειας.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να καταγραφούν άμεσα από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις οι συνθήκες λειτουργίας των ΣΑ που εμποτεύουν για να δρομολογηθεί η απρόσκοπτη και εύρυθμη λειτουργία τους.

1.2. Απροθυμία των αρμοδίων υπηρεσιών στις κατά τόπους Αποκεντρωμένες Διοικήσεις να συγκροτήσουν το, προβλεπόμενο θεσμικά, δεύτερο ΣΑ σε περιοχές με υψηλό φόρτο εργασιών, με αποτέλεσμα την πλημμελή λειτουργία των ήδη υφισταμένων Συμβουλίων, με παρακάμψεις βασικών όρων που αποσκοπούν στην ολοκληρωμένη, ουσιαστική και με όρους διαφάνειας εξυπηρέτηση των αιτήσεων, αλλά και απαράδεκτους χρόνους αναμονής.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να καταγραφούν άμεσα οι μέσοι χρόνοι εξυπηρέτησης των θεμάτων και ο ρυθμός/αριθμός των συνεδριάσεων ανά ΣΑ ώστε, με βάση αυτά τα στοιχεία, να αποφασιστούν τεκμηριωμένα οι περαιτέρω συγκροτήσεις.

1.3. Η χρήση της διάταξης του άρθρου 11 παρ. 1 με βάση την οποία με την παρέλευση 2 μηνών από την υποβολή του φακέλου τεκμαίρεται η έγκριση της μελέτης για την αποφυγή του ελέγχου των ΣΑ κρίνεται αιτιολογημένη αλλά και επικίνδυνη όταν λειτουργεί ως κατάχρηση.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Όταν τεκμηριώνεται (βλ. σχετ: 1.1, 1.2) δυσλειτουργία των ΣΑ λόγω υποστελέχωσης και ελλείψεων σε βασικές υποδομές, να αναστέλλεται, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, η διάταξη του δίμηνου ορίου για τη γνωμοδότηση, μέχρι να επιλυθούν τα προβλήματα.

1.4. Τα ελλείμματα που αφορούν στην αναγνώριση του έργου των μελών ΣΑ εκπροσώπων του Δημοσίου και στη στοιχειώδη αποζημίωση των ιδιωτών, επαπειλούν την όλο και πιο δύσκολη στελέχωσή τους λόγω περιορισμένης διαθεσιμότητας.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να θεσμοθετηθούν άμεσα ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες αξιολόγησης του έργου των δημόσιων λειτουργών στα ΣΑ ως κίνητρα αποδοτικότητας.

1.5. Χρονοβόρες και αντιπαραγωγικές γραφειοκρατικές διαδικασίες για την οικονομική αποζημίωση ιδιωτών, μελών των ΣΑ που, σε συνδυασμό με την υποχρέωση υποβολής δηλώσεων ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ, λειτουργούν αποτρεπτικά στη δυναμική της στελέχωσής τους.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να απλουστευτεί ο «μηχανισμός» αποζημίωσης των ιδιωτών – μελών ΣΑ ώστε να μην επιφορτίζονται δυσανάλογα οι αρμόδιες υπηρεσίες και οι ίδιοι οι συνάδελφοι.

1.6. Δυσανάλογα τα προβλεπόμενα ανά έτος: αριθμός συνεδριάσεων και ποσό αποζημίωσης / συνεδρίαση σε σχέση με τις ανάγκες για την εύρυθμη λειτουργία των ΣΑ και την ανταπόκρισή τους στα θεσμοθετημένα χρονικά όρια.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να αναπροσαρμοστεί το ποσό αποζημίωσης/συνεδρίαση των ιδιωτών – μελών ΣΑ στο ανώτατο θεσμικά επιτρεπόμενο και να αφορά στο σύνολο των πραγματοποιούμενων συνεδριάσεων (ενδεχόμενα να προϋποτίθεται η τεκμηρίωση τουλάχιστον 7 αποφάσεων επί αντίστοιχων θεμάτων ΗΔ).

2.1. Ακόμα και αν αποδέχονται, προς το παρόν, τα μέλη ΣΑ την επιφόρτισή τους με τον έλεγχο της μορφολογικής ένταξης των αυθαίρετων κατασκευών (ώστε να εγκρίνουν τους όρους ένταξής τους στο δομημένο περιβάλλον όπου χωροθετούνται), η μεθόδευση αυτή θα πρέπει να αποκτήσει ημερομηνία λήξης. Στο μεσοδιάστημα,

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Το αντικείμενο της γνωμοδότησης των ΣΑ, όταν αντικαθιστούν τις σχετικές Επιτροπές του άρθρου 116 του Ν. 4495/16, να περιοριστεί στο καθ' ύλην σχετικό με τις αρμοδιότητες και τα προσόντα των μελών τους. Να απαλλαγούν από τον έλεγχο των βασικών στοιχείων των Υπαγωγών που αποτελούν ευθύνη του διαχειριστή μηχανικού τους. Παράλληλα, να επανεξεταστεί από το ΥΠΕΝ γενικότερα η συγκεκριμένη αρμοδιότητα και για τις επιτροπές του άρθρου 116 δεδομένου ότι το αντικείμενό τους, που είναι η μορφολογική ένταξη των αυθαίρετων κατασκευών στο προστατευόμενο περιβάλλον, οφείλει να μην εμπλέκεται με την πληρότητα και το σύννομο της Υπαγωγής.

3.1. Σημαντικές καθυστερήσεις δημιουργούνται από το έλλειμμα της δυνατότητας άμεσης θεραπείας σε μικρές τυπικές ελλείψεις που παρουσιάζονται στις υποβολές που εξετάζονται ή/και λάθη στα αναρτημένα στοιχεία και αρχεία. Επίσης, πολλά αρχεία υποβάλλονται βοηθητικά ή/και διευκρινιστικά και η αποδοχή τους δεν αποτελεί αντικείμενο/αρμοδιότητα του ΣΑ.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να προσαρμοσθεί το ηλεκτρονικό σύστημα του ΤΕΕ ώστε:

3.1.1. να διασφαλιστεί η δυνατότητα άμεσης διόρθωσης αστοχιών των υποβολών κατά τη συνεδρίαση ή αμέσως μετά και τα θέματα αυτά να εγκρίνονται χωρίς να χρειάζεται να επανυποβληθούν σε ΗΔ προσεχούς συνεδρίασης,

3.1.2. να υπάρξει δυνατότητα επιλογής των αρχείων που γίνονται δεκτά κατά την έγκριση.

3.2. Ικανός χρόνος κατά την προετοιμασία και τη λειτουργία των συνεδριάσεων των ΣΑ αναλώνεται αντιπαραγωγικά λόγω ελλείματος στην ονοματολογία και την κωδικοποίηση των αναρτημένων αρχείων.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να κωδικοποιηθούν οι τίτλοι εισαγωγής των αρχείων προς έλεγχο από τα ΣΑ ώστε να είναι κοινοί για όλες τις υποβολές και να διευκολύνεται ο έλεγχος πληρότητας και η εξέτασή τους.

3.3. Παρατηρούνται διαφορετικές επιλογές σύνταξης Πρακτικών στα ΣΑ, που δεν πληρούν πάντα τους θεσμοθετημένους όρους λειτουργίας τους, γεγονός που δε διασφαλίζει τους όρους της ίσης μεταχείρισης, της ευνομίας και της διαφάνειας. Ο ρόλος των ΣΑ θα πρέπει να υπηρετείται, διαφορετικά διολισθαίνουν σε αδιαφανείς διαδικασίες και δεν υπάρχει νόημα ύπαρξής τους.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Να υιοθετηθεί αλγόριθμος τυχαίας επιλογής Πρακτικών ΣΑ για έλεγχο προκειμένου να διαπιστωθεί αν ανταποκρίνονται στο θεσμοθετημένο πλαίσιο λειτουργίας των οργάνων αυτών.

4.1. Σε όλες τις περιοχές που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υ. Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με βάση την παρ. 2 του άρθρου 7 του ΦΕΚ 101/Α/2018, ελέγχονται από τα ΣΑ όλες οι μελέτες των εκτός σχεδίου περιοχών και των οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων. Δεν αναφέρονται (εκ παραδρομής;) στα αντικείμενα ελέγχου των ΣΑ οι οικισμοί προ του '23 που είναι, σε αυτές τις

περιοχές, οι σημαντικότεροι για τον χαρακτήρα τους. Να υπάρξει άμεσα διευκρίνιση που να αιτιολογεί τη διάκριση ή να διορθώνει την παράλειψη.

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ: Στις περιοχές που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υ. Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, στα αντικείμενα ελέγχου των ΣΑ να προστεθούν οι οικισμοί προ του '23.

4.2. Επιπλέον προτάσεις διόρθωσης θεσμικών ελλειμμάτων:

- **Τροποποίηση Άρθρο 10 ΝΟΚ παρ. 2:** «...το απομειωμένο απομειωμένο οικόπεδο πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της κατά κανόνα αρτιότητας της περιοχής...».
- Να θεσμοθετηθούν οι **Μελέτες Αστικού Σχεδιασμού** και να προηγούνται (με επισπεύδοντα τον ιδιώτη και διαβούλευση με τον τοπικό Δήμο) της εφαρμογής παραχώρησης με άρθρο 10.
- Να διασφαλισθεί με **Οδηγία προς τους Ελεγκτές Δόμησης** ότι κατά τον τελικό έλεγχο θα ελέγχουν τυχόν γνωμοδότηση ΣΑ.
- Να επαναδιατυπωθούν τα **κριτήρια** για τα **αιτήματα εξαίρεσης** έργων από την υποχρέωση για διενέργεια Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού ώστε να αναφέρονται αμιγώς στην χωροθέτηση, την ποιότητα και την κλίμακα του έργου.

5.1. Αφού υπενθυμίσουμε ότι θεσμικά ισχύει πως:

Όταν υποβάλλεται ολοκληρωμένη **συνθετική πρόταση (Αιτιολογική και Σχεδιασμός)**, οι **παρατηρήσεις** τεκμηριώνονται με βάση αυτή και

προκειμένου να αποφευχθούν παρατηρούμενα φαινόμενα παρερμηνειών του ρόλου των ΣΑ,

Πρόταση ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ:

- Μέχρι να ενεργοποιηθεί το Άρθρο 9 του Ν. 4495/17, να δημιουργηθεί **Μητρώο Μελών ΣΑ (στον ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ) με γεωγραφική κατανομή και διαρκή ανανέωση και να διασφαλίζεται η εναλλαγή των μελών, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα κατάχρησης εξουσίας.**
- Να θεσμοθετηθεί ανάθεση στον ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ για τη **λειτουργία Επιτροπής Δεοντολογίας** για να εξετάζει τυχόν καταγγελίες που θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά (και με παράβολο) σε σχέση με παραβιάσεις των θεσμοθετημένων αρχών λειτουργίας των ΣΑ (είτε από ελεγχοντες, είτε από ελεγχόμενους), η οποία θα τεκμηριώνει την κρίση της και θα επιβάλλει τις σχετικές κυρώσεις.

Στην πορεία της υλοποίησης των προτάσεών του, ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ θα παρέχει στους αρμόδιους φορείς όποια στήριξη ζητηθεί για την οργάνωση και τη θεσμοθέτηση των σχετικών δράσεων.

Με εκτίμηση,

Για το Διοικητικό Συμβούλιο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ

Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Ξυνομηλάκης